

Meest gestelde vragen

De wolf is in de buurt gesignaleerd, kom ik in aanmerking voor de subsidieregeling?

De Provincie Gelderland houdt bij waar wolven zijn waargenomen. Als een wolf zes maanden in hetzelfde gebied verblijft, is er officieel sprake van vestiging. De provincie bepaalt vervolgens welk wolvenleefgebied daarbij hoort. Alleen veehouders die in het leefgebied van de wolf schapen of geiten houden, kunnen subsidie aanvragen. Met de uitbreiding van het aantal wolven zal naar verwachting de provincie Gelderland uitbreiding van het leefgebied vaststellen. Of dat ook voor uw gebied geldt, is nu nog niet aan te geven.

Wat houdt de calamiteitenregeling voor wolvenschade buiten leefgebied wolf in?

Houders van schapen en geiten buiten officieel aangewezen leefgebied van wolven worden soms getroffen door aanvallen van een zwerfende wolf die niet vlot doortrekt maar een tijdje in een gebied blijft rondhangen. In die gevallen voorziet de nieuwe calamiteitenregeling in een tijdelijke openstelling van de subsidie, zodat dierhouders in Gelderland snel en blijvend maatregelen kunnen treffen zonder dat een aanwijzing als leefgebied aan de orde is. De door de wolvencommissie ontwikkelde regeling moet nog worden goedgekeurd door Gedeputeerde Staten van Gelderland en zou als alles loopt zoals we hopen, effectief worden op 2 mei 2022.

Naast het tijdelijk uitlenen van wolfwerende noodrasters gaat de provincie ook de mogelijkheid bieden om wolfwerende rasters te subsidiëren buiten de aangewezen leefgebieden. Het gaat niet om schade door zwerfende wolven die meteen weer doortrekken, daar kan redelijkerwijs niemand zich op voorbereiden. Het gaat wel om een wolf die langer in hetzelfde gebied blijft om bijvoorbeeld te verkennen of het zich zal vestigen.

De subsidie wordt opengesteld wanneer er zich twee aanvallen binnen zeven dagen voordoen, die binnen één gemeente of binnen twee aan elkaar grenzende gemeenten plaatsvinden. Dit kunnen schapen- of geitenhouders nakijken op de [website van BLJ12](#), waar de meldingen van aanvallen worden geregistreerd. De wolvencommissie monitort dit ook en informeert veehouders in het gebied. De subsidie is tijdelijk en moet binnen twee weken na de tweede aanval zijn aangevraagd.

Waarom kiest de wolvencommissie Gelderland voor 120 cm als veilige hoogte voor wolfwerende rasters terwijl in verschillende Duitse deelstaten ook 90 cm wordt geaccepteerd?

Op grond van buitenlandse ervaringen is een hoogte van 120 cm met een stroomdraad op die hoogte en een stroomdraad op 20 cm hoogte van het maaiveld afdoende om te voorkomen dat een wolf over het gaas heen gaat, onder het gaas door gaat of gaat graven. In Duitsland wordt uitgegaan van minimale bescherming bij 90 cm en een optimale bescherming bij 120 cm. De commissie kiest voor een ondubbelzinnig en toekomstbestendig advies en opteert voor de optimale bescherming bij een hoogte van 120 cm. Het voorkomt dat wolven een afrastering van 90 cm toch kunnen nemen en ervaring opdoen met het overwinnen van de afrastering.

Ook voor de elektrische spanning kiest de wolvencommissie Gelderland voor een minimale spanning van 4500 V, terwijl het Duitse Bundesamt für Naturschutz een minimale elektrische spanning aanbeveelt van 2500 V maar bij voorkeur beduidend meer. De provincies volgen daarin het Zweedse wildschade instituut die ook kiest voor een minimale spanning van 4500 V.

Mag de onderste stroomdraad hoger dan 20 cm worden geplaatst?

De vereiste hoogte van 20 cm levert in de praktijk soms problemen op. In een natuurlijke omgeving is de grond niet altijd waterpas en overal gelijk, waardoor de onderste draad dan slechts op 10 cm zit. In een bosrijke omgeving blaast de wind de bladeren tegen het gaas, waardoor de onderste draad spanning verliest en het vrijhouden van de rasters kost erg veel tijd. Kan de onderste draad niet hoger, op bijvoorbeeld 30 cm?"

De wolvencommissie realiseert zich dat 20 cm op ruw terrein lastig kan zijn, maar gaat uit van het principe dat de wolf geen genade kent. De onderste draad is essentieel omdat de wolf meestal probeert om onder de afrastering door te kruipen. Zeker een gevestigde wolf komt regelmatig een kijkje nemen hoe de afrastering erbij staat en kan door een onvolkomenheid in de verleiding komen een poging te wagen. Het klopt dat in Zweden een norm van 30 cm wordt aangehouden, maar er zijn beelden van een wolf die onder 35 cm doorgaat. Daarom heeft de commissie gekozen voor het robuuste Duitse advies van 20 cm. Het is gewoon te gevaarlijk om concessies te doen.

Soms is het nodig om de grond onder de afrastering uit te vlakken. Bij hoogteverschillen moeten extra paaltjes geplaatst worden om de stroomdraden goed te geleiden. De draadafstanden in de norm hebben een tolerantie van plus of min 5 cm. Dit betekent dat de afstand van de onderste draad tot de grond plaatselijk 25 cm mag zijn.

In Limburg zou in januari 2021 een wolf over een 120 cm flexinet zijn gesprongen en schade hebben aangericht. Heeft het plaatsen van wolfwerende rasters van 120 cm dan nog wel zin?

Het plaatsen van afrasteringen die voldoen aan de gestelde normen is een zeer effectieve manier om wolven te weren. BLJ12 heeft geen bewijs dat een wolf in Limburg over een 120cm flexinet is gesprongen. In het taxatierapport van dit specifieke geval heeft de

 provincie
Gelderland

taxateur andere mogelijke oorzaken uitgesloten, bijvoorbeeld dat het raster niet goed in de grond staat door ruw/heuvelachtig terrein of dat het ontbrak aan de juiste elektrische spanning. Omdat de taxateur andere oorzaken uitsluit, concludeert hij dat het om een springende wolf *zou kunnen gaan*. Ondanks deze bevinding is hier geen bewijs voor, maar BLJ12 kan het ook niet uitsluiten. De bevinding in het taxatierapport is stellig, dan in werkelijkheid. Op dit moment wordt nader onderzocht wat zich in deze situatie heeft afgespeeld. Hoewel de wolf er fysiek toe in staat is, heeft hij van nature nauwelijks de neiging om ergens overheen te springen. Alleen als een wolf dit geleerd heeft zal hij springen. Dat een 120 cm elektrisch raster normaal gesproken werkt, toont [deze video van de Zoogdiervereniging](#).

De schaapskudde in Hoog Buurlo is in juli gestart met kuddebeschermingshonden. Kan een schapenhouder hiervoor subsidie krijgen?

De inzet van afrastering met stroomdraden biedt in principe een goede bescherming voor een schaapskudde. Kuddebeschermingshonden kunnen een extra bescherming geven, maar het gebruik van kuddebeschermingshonden heeft ook veiligheidsrisico's, bijvoorbeeld als ze in te nauw contact komen met recreanten. Zeker in het dichtbevolkte Nederland met relatief kleine kuddes en drukbezochte recreatiegebieden kan dat zorgen voor problemen. Want kuddebeschermingshonden zijn geen aai-bare dieren: ze kunnen gevaarlijk zijn voor vreemde honden en zelfs voor mensen. Actieve kuddebeschermingshonden laten bovendien behoorlijk van zich horen wat voor omwonenden hinderlijk kan zijn. Daarom is een deugdelijk elektrisch raster nog steeds nodig om de schapen en de honden niet alleen af te scheiden van wolven, maar ook van bewoners, recreanten en andere voorbijgangers. Daarnaast is het trainen van kuddebeschermingshonden arbeidsintensief en het vraagt een financiële investering voor de opleiding, de voeding en het onderhoud. Dat alles dus naast de kosten voor de afrastering. De commissie heeft op dit moment een pilot lopen naar de inzet van kuddebeschermingshonden. Vooralsnog wordt er in Gelderland geen subsidie verleend.

In België zijn onlangs aanvallen van een wolf gemeld op koeien en pony's. Komt er in Gelderland ook een vergoeding voor het nemen van preventiemaatregelen bij 'overige' dieren?

Vanwege de actualiteit behandelen we deze vraag opnieuw. Schade door wolven beperkt zich niet tot schapen en geiten. De wolvencommissie adviseert alle dierhouders om passende maatregelen te treffen. Wellicht zijn dat andere maatregelen dan we nu kennen voor de schapen en geiten. De gewenste uitbreiding van het schadepreventieplan naar overige landbouwhuisdieren en hobbydieren speelt niet alleen in Gelderland. Het overleg hierover wordt landelijk gevoerd en de uitkomsten zijn straks waarschijnlijk onderdeel zijn van het nieuwe interprovinciale wolvenplan wat tweede helft 2022 verschijnt. De wolvencommissie Gelderland staat positief tegenover een vergoedingsregeling voor alle wolf-gevoelige dieren, maar het is aan de provincies om hier keuzes in te maken.

Blijft de vergoeding voor wolvenschade voor hobbyhouders in de toekomst gelden?

Het wolvenplan is in januari 2019 vastgesteld en keek 3 jaar vooruit. De wolvencommissie adviseert om de schaderegeling die in het Interprovinciaal wolvenplan is vastgelegd voort te zetten, waarbij vanaf 2022 als voorwaarde voor het toekennen van een schade-uitkering aan dierhouders in het aangewezen gebied zou moeten gelden dat de dieren worden beschermd door afrasteringen die voldoen aan de BLJ12-norm. De termijn is echter verlengd. Principe blijft dat er in wolvengebied een tijd moet zijn om de maatregelen te nemen. Hoe dat precies werkt bij gebieden die er net zijn bijgekomen is nog niet bekend.

Wanneer is de wolf het meest actief? Wanneer kan ik een wolf tegenkomen?

De wolf is een schuw dier. Dit willen we ook graag zo houden. Wanneer de wolf actief is, is lastig te bepalen. Dit is vaak afhankelijk van of hij zich ongezien kan verplaatsen. De kans dat je ooit een wolf tegenkomt is dan ook heel erg klein. Wolven zijn vooral 's nachts actief, maar ook overdag of tijdens de schemering. Ze zullen het contact met mensen altijd vermijden en verplaatsen zich zoveel mogelijk ongezien door het landschap. In een bos is dat makkelijker dan in een open landschap.

Meer informatie is te vinden op: www.wolveninnederland.nl/de-wolf

Gaat de wolf zich vanwege zijn voedselbehoefte verplaatsen naar gebieden waar meer wild is zoals zwijnen en herten? Of past hij zich aan aan zijn leefomgeving en zal hij juist in het voorjaar op zoek gaan naar jonge lammeren en ander jongvee? Als de populatie wolven blijft toenemen en de het aantal (natuurlijk) prooidieren neemt dien ten gevolge af in dat gebied; verdwijnen de wolven uit dat gebied of gaan ze op zoek naar gemakkelijkere/andere prooi?

De aanwezigheid van wolven heeft niet veel effect op het aantal prooidieren. Het is eerder andersom. Bij roofdieren bepaalt de hoeveelheid voedsel hoe groot het leefgebied is. Zijn er veel prooidieren aanwezig, dan is het leefgebied van de wolf kleiner. Is er weinig voedsel beschikbaar, dan is het leefgebied groter. Het aantal wolven wordt mede bepaald door de wolven zelf. Ze zijn namelijk territoriaal en dulden naast eigen gezinsleden geen andere wolven in hun leefgebied. Het aantal wolven in een gebied zal dus niet ongelimiteerd toenemen.

Waarom pakt een wolf meerdere dieren als hij ze niet opeet?

Dit is instinct. In de natuur pakt de wolf één verzwakt dier uit een kudde en de rest van de dieren zal vluchten. Schapen kunnen niet vluchten of zijn te veel gedomesticeerd om dat nog te doen. Omdat schapen binnen een raster niet kunnen vluchten, blijft het jachtinstinct van de wolf aangewakkerd. Dit verschijnsel zien we ook bij marters en vossen in een kippenhok.

Wat kan ik als veehouder/boer/ iemand die dieren houdt doen ter bescherming tegen de wolf?

Er zijn mogelijkheden voor wolfwerende afrastering en andere manieren om de wolf te weren. Uitvoeringsorganisatie Bij12 biedt op haar website een faunaschade preventiekit met een lijst van middelen die je kunt inzetten. Daarnaast kun je terecht bij de stichting Wolf Fencing voor hulp bij het plaatsen van wolfwerende afrastering.

Zijn normale afrasteringen of netten met linten voldoende als preventieve maatregel?

Nee. Op een gegeven moment zal een wolf eraan wennen. Dan zal dit raster onvoldoende bescherming bieden. Elektrische afrastering van voldoende hoogte en met voldoende spanning (min 4,5 kV) is nodig om de wolf te leren van schapen af te blijven.

Hoe is dat te organiseren/ wie betaalt dat/ zijn er subsidies voor?

In eerste instantie zijn dierhouders zelf verplicht om hun dieren te beschermen tegen roofdieren. Dit staat zo in de wet. Gelderland heeft er voor gekozen dierhouders daarbij te ondersteunen. De manier waarop hangt af van waar de schapen lopen. Met zwervende wolven kan eigenlijk niemand rekening houden, die kunnen overal in Nederland opduiken. Dat is zo onvoorspelbaar dat van dierhouders niet kan worden verwacht daar al maatregelen voor te treffen. In een noodsituatie bijvoorbeeld wanneer een zwervende wolf opduikt, kan de provincie helpen met het lenen van tijdelijke stroomnetten. Bent u een getroffen veehouder, of veehouder in een regio met een zwervende wolf, dan kunt u een verzoek doen om een noodset in bruikleen te krijgen via het provincieloket van de provincie. .

Als een zwervende wolf wat langer rond blijft hangen in een gebied dan geldt straks een calamiteitenregeling. Inhoudelijk is die hetzelfde als de subsidieregeling binnen leefgebieden voor wolven. In leefgebieden voor wolven moet rekening worden gehouden met het gegeven dat wolven (vooral 's nachts) gehouden dieren als prooi kunnen kiezen. Schade wordt dan voorzienbaar en van de dierhouder worden maatregelen ter bescherming van de dieren verwacht. De provincie ondersteunt daarbij met subsidie.

Als ik een schadevergoeding wil ontvangen wanneer de wolf dieren heeft gedood, ben ik dan afhankelijk van alleen het DNA-onderzoek, of kan en expert ook langskomen voor een beoordeling? Moet ik de dode dieren laten liggen, stel het gebeurt in het weekend? Of is BIJ12 ook in het weekend beschikbaar?

BIJ12 is de instantie die de schade taxeert en afhandelt. Om in aanmerking te komen voor een schadevergoeding moet u bij geconstateerde schade direct naar BIJ12 bellen: 085 – 486 22 22. Dit nummer is iedere dag bereikbaar van 09.00 – 17.00 uur. In het weekend is er een telefonische doorschakeling. BIJ12 beslist of wolf niet kan worden uitgesloten en er een taxateur komt kijken.

Om zeker te weten of het een wolf is geweest die schade heeft veroorzaakt aan vee, is DNA-analyse nodig. Als op basis van de melding er een kans is dat de schade ontstaan is door een wolf, dan komt de taxateur langs die DNA af neemt en ook kijkt naar overige zaken.

DNA is kwetsbaar voor vervuiling en ook voor water bijvoorbeeld regen. Daarom moet u het kadaver afdekken met een schoon zeil en dus zo snel mogelijk een melding doen bij BIJ12.

Zie verder: www.bij12.nl/wolf. Hier vindt u onder andere de richtlijn, taxatie en prijzen bij wolvenschade in de schapenhouderij.

Kan ik als vrijwilliger iets doen?

Wanneer je aanwijzingen hebt dat er in jouw omgeving een wolf is, je vindt bijvoorbeeld sporen of hebt een foto van een wolf, dan kun je dit doorgeven aan www.wolveninnederland.nl. Zij monitoren de bewegingen van de wolf in Nederland. Wil je veehouders helpen om hun dieren te beschermen tegen de wolf, dan kun je je aanmelden als vrijwilliger bij www.wolf-fencing.nl (of in België: www.wolffencing.be). Deze organisatie helpt boeren om op een diervriendelijke manier zowel het vee te beschermen als de wolf.

Onduidelijkheden? Neem contact op met de hulplijn

Met al uw vragen kunt u terecht bij de hulplijn van de wolvencommissie. U mailt uw naam, telefoonnummer en vragen naar wolvencommissie@gelderland.nl en krijgt direct advies of een voorstel voor een tijdstip voor een belafpraak of een link om in te loggen voor een videovergadering.
